

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrstakstjóri:
Krisjan Dahl
Bláðfólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Eitt menniskjansligt arbeiðs- umhvørvi

SAMAN við fiskiflotanum eru flakavirkini meginlívæðrin í okkara búskaparliga blóðrenslis. Eins og eitt sunt likam er fyrirtætið fyrri eini menniskjansligari tilveru, so er eitt sunt og gott arbeiðsumhvørvi tað so avgjørt eisini. Tað ræður um ikki at overva seg — hvørki í frítíðini ella undir arbeiðinum.

MEDAN hvørt einstakt menniskja í frítíðini í ávisan mun sjálfur hevur møguleika til at fara væl við heilsuni, so eru tess møguleikar á arbeiðsplássiðum rættlaga ámarkaðir fyrri ikki at siga eingir. Á arbeiðsplássiðum er tú í stóran mun liður í framleiðsluskipanini, sum so aftur er heft og stýrd av úrtøku og profitti. Framleiðsluskipanin er fyrst og fremst til lagað úrtøkuni og harvið vinninginum, og verður tí ikki í fyrstu atlogu hugsað um heilsuna hjá tí einstaka arbeiðsfólkinum.

JÚST í hesum døgum hava vit sæð í blóðinum, at føroyingur hevur gjørt eina kanning av arbeiðsumhvørvinum og trivnaðinum á fimm av okkara flakavirkjum. Henda fyrirskanning váttað bert nakað av tí, sum eitt nú arbeiðara- og yrkisfeløg okkara leiingi hava vist á: at alt ov lítið ella einki verður hugsað um menniskjuni á arbeiðsplássiðum.

KANNINGIN visir, at arbeiðsviðurskiftini eru ikki góð og at arbeiðsfólkid hevur nógv trupulleikar. Hon visir, at kvinnurnar á flakavirkjum hava eitt tað mest eintáttaða arbeiði, sum finst. Tað gevur stress og vøðdapiu. Arbeiðshátturin er skeivur og gevur pinu í rygginum og lendinum. Nógvar larmur er á virkjumum, og hann ger, at fólk fáa hoyribrek.

VÍÐARI verður sagt, at tað er ikki stórvegis sum gjørt verður at lætta um í dagliga arbeiðinum og lítil munur er fríð einum virki til annað. Reglur eru nærum bert fyrri, hvussu leiingi kaffistødur er og hvussu kantineviðurskiftini eru. Sagt verður eisini, at felags fyrri ell virkini er, at lítið samband er millum arbeiðsfólk og leiðslu. Og at enda verður vist á, at lítið og einki verður gjørt fyrri at lætta um eintáttaða arbeiðið, eins og einki er gjørt fyrri at fólk skulu fáa áhuga fyrri arbeiðinum. Upp á fyrspurning um fólk ynskta annað arbeiði um tað stóð teimum í boði, svaraðu 50% ja. Hetta sigur okkum ikki so lítið um trivnaðin á okkara flakavirkjum.

TAÐ ER einki dulmál, at m. a. Føroya Arbeiðarafelag og formaður tess leiingi hava vist á oftani ómenniskjansligu umstøðurnar á nógvum ar-

beiðsplássum. Í samráðingunum við arbeiðsgevararnar hava tey ynskt at fáa eina teknologivaltu, sum kann tryggja eitt meira menniskjansligt arbeiðsumhvørvi. Men hesum hava tey ikki fingið undirtøku fyrri.

HETTA eru vissuliga álvarsspurningar, sum vit eiga at geva gætur, bæði fjølmiðlarnir, politikararnir, arbeiðsgevararnir og ikki minst arbeiðsfólkini sjálvi. Tí tað er jú teirra egna arbeiðspláss talan er um.

TAÐ ER neyðugt at betra um hesi viðurskipti — uttan mun til hvat arbeiðsgevararnir so enn siga. Hevur ein ráð til stórar stjórnarir og vinningsbýti til eigararnar, tá hevur ein eisini ráð til at leggja peningin í eitt betra arbeiðsumhvørvi.

OKKARA yrkisfeløg kring landið hava gjørt nógvar fyrri at útbúgva álitisfólk, soleiðis at tey eru før fyrri at siggja og vísa á brek á arbeiðsplássiðum, soleiðis at tey eru før fyrri at verja hvørt einstakt arbeiðsfólk. Hetta er skyldan hjá álitisfólkunum og rætturin hjá arbeiðarunum.

JÚST hetta við at útbúgva álitisfólkini og gera arbeiðsfólk meira medvitandi um sína egna stöðu, hevur stóran týdning og kunnu vit bert takka teimum undangongukreftum í arbeiðarafelagunum, sum hava gingið undan.

OKKARA álitisfólk hava samtykt at seta ein arbeiðsumhvørvislóg í gildi og at seta arbeiðsmedisinara. Nú verandi landsstýrið arbeiðir við hesum máli og fara vit at heita á tað um at skunda undir hesi arbeiðini. Vit mugu eisini geva Arbeiðseftirlitinum teir bestu møguleikar at virka undir, tí tað skal tryggja, at lógir um arbeiðsumhvørvi verða hildnar.

VIT skulu ikki hava idnað fyrri ein og hvønn pris. Vit skulu hava ein menniskjavinarligan idnað, har hædd verður tikið fyrri tí einstaka arbeiðsfólkunum. Vit kenna dømi um idnað, eitt nú asbestvirkinu, sum heldur duld, hvussu vandamikilið henda framleiðsla var, fyrri arbeiðaran, enn at brúka pening av yvirskotinum til at betra um umhvørvi. Tað var idnaður fyrri ein og hvønn pris.

AT HESI viðurskipti komu í rættlag átti at verið ein sjálfviltgja. Vit kunnu nú spyrja, hvat er tað, sum ger, at arbeiðsgevararnir eru so trekir at lurta eftir arbeiðarafelagunum í sílikum máli. Svárið er fyrri ein part tær tørvandi dialogur millum partarnar. Latid okkum fáa henda dialog.

TESS meira vitandi arbeiðarin verður um sína egna stöðu og um sitt arbeiðsumhvørvi, tess meira ynskir hann at fáa ávirkan á tað hann tekst við. Hetta vera arbeiðsgevarar at taka til eftirtektar. Vónandi hava vit við núverandi landsstýri fingið eitt arbeiðarafelagligt stýri, sum setir í gildi lógir og reglur, sum skulu tryggja arbeiðarunum eitt gott arbeiðsumhvørvi.

jamu

Ósakligar atfinningar

Tær ósakligu atfinningararnar at frálærni av deyvum børnum við Skúlan á Trøðni, sum ein hevur sæð í blóðinum seinastu dagarnar hava harmað okkum almikið.

Sjálvsagt hevur tað verið okkara ynski, at dagliga umhvørvið hjá børnum okkara meira skuldi verið líkt »vanligum« skúlaumhvørvi enn tað tú sær í skúlanum á Trøðni.

Hinvegin vilja vit ikki sita tigandi og lýða á, meðan tað stóra arbeiði lærarafólkini gera, verður tileinkisgjørt, ella tað sum

verri er, at lærarafólkini verða lögð undir als ikki at gera kvalifiserað arbeiði.

Vit vita at hesi leggja eitt sera stórt arbeiði í frálærna, ja hvat fleiri av teimum viðvikur, eitt nógvar stórra arbeiði enn tað ein rimiliga kann krevja.

Tað sum vit ikki eru minst takksom fyrri, er, at børn okkara umframt sjálfan kunneikan um tær ymsu lærugreinirnar, eisini á skúlanum tilgona sær eina breiða vitan, um hvat fyrirferst í samfelagnum kring tey, bæði nær og fjar eins og viður-

skifti sum fyrri tí unge kunnu tykjast trupul og gátufør, um ikki nágrenni luga og við umhugsan verður greitt frá.

Vit vilja á henda hátt veita skúlanum okkara álitisvátan við vón um, at arbeiðslagið ikki verður órogváð av tí sum skrivað er í blóðinum.

Betur er sum kunnugt ein bótandi hond enn ein spillandi tunga.

Vinarliga
Noomi Guttesen
Tórhalla Juessen
Ásvald Ellefsen
Nelly Rasmussen

Álvur, Adolf og Hitler!

Í farnu viku var grein at lesa í fleiri av okkara blóðum. Greinin var skrivað av **Álvur Kirke** og hevði yvirskriftina »Stríðið í Kristiliga Fólkaflakunum.

Greinina sum so skal einki verða sagt um, men bert um sjálfan endan av greininu.

Har verður Adolf Hansen, á ein snildsligan hátt settur á bás við Stalin og Hitler.

Er **Álvur Kirke** ikki farin undir alt lágmark, tá hann samanber eitt av okkara fólkavaldu umboðum við Stalin og Hitler.

Stalin og Hitler eru kendir sum heimsins og søgurnar størstu hóðræpsmenn.

Annar fyrri at hava loyvt politisk dráp í heimlandinum, og hin fyrri at hava ibirt og loyvt hóptýning av 6 milliónum jøðum undir seinna heimsbardaga.

Tilætlaða samanberingin millum søgurnar og heimsins størstu hóðræpsmenn og Adolf Hansen er so óhugnalig, at ein spyr seg sjálfan, um vit virkliga hava innan tinggátt mann, ið er sambarligur við hóðræps-

menn, ella um tað bert er **Álvur Kirke**, sum hevur ein so óhugnaligan huga heim, og nú er byrjaður at almannakunngeva brot partar av honum.

Hvat siga menn sum Niels Pauli Danielsen Tordur Niclasen og Juu Jacobsen til tilika skrivning og samanbering.

Mótmæla tit alment ella siga tit bert gott gott **Álvur**.

Álvur Kirke, lat meg heilsa tær at enda við hugtakinum: »Sum muður tin so hjarta titt«.

Jaspar

Á føroyskum kjøli um Atlantshav (og so víðari...)

Hetta skal hvørki uppfattast sum illsinissgleps ella »negativur kritikur«, tí vanligja kritiseri eg einans fyrirbrigdið sum mæ annars dæmar, hitt timi eg bara ikki at fáast við yvirhøvur.

Tað er gott, at føroyingar hava fingið eina norðatlantiska rutu, tí vit eru nógvar sum dáma at sigla, antin tí vit ikki tora at fluga, ella tí at tað er skemtligari og meira »sosialt« at sigla. Havluftin og atmosferan umboð kann eisini hava sitt at siga. Føroyingurin elskar havið, og hvi hevdu menn annars timað at svomið um Suðuroyarferð ella røð um Atlantshavið?

Men vit mugu vita, at tað krevur sitt at hava eina altjóða rutu. Tað er ikki bert at sigla. Sjálvandi, »navigare necesse est«, men við eini ferða-

mannarutu, har ein kapping móguliga kundi komið fyrri, er eisini neyðugt at vara seg væl um at tænastan er so góð sum gjørligt, so at hon kann hava ein altjóða standard.

Eg havi siglt við »Norðenu« tey ár hon hevur siglt. Mær hevur dámað væl umboð. Tí haldi eg tað vera positivt at gera vart við ymskar vansar.

Fyrst nøkur smáting: Eftir mini fatan kunnu mannfólkaevnsini ikki hava verið í lagi tey seinastu tvey árin. Har kann ikki skolest niður, har flytur alt vanligja yvir í lorti og landi, og sjáldan finnur tú ein skoynisopp, so helst mást tú vera fyrirvarin og hava »Dagblaðið« í lumm-anum.

Eisini haldi eg, at tað ferðafólk við seinastu ferð ársins gjalda sama ferða-

gjald sum fólk á hinum ferðunum, hava tey uppi-borið somu tænastu. So var ikki í ár. Ódýra kafe-terian var stongd, so antin mátti tú svelta ella eta á dýru restauratiónini, har eftir minum tykki bert restir vóru eftir, tí skipið skuldi leggjast í Keypmannahavn.

Í tollfriðu búðini vóru eisini bert restir eftir. Úti um lond heva »Smyril Line« reklamerað við størsta útboðnum av tollfriðum vørum á øllum Atlantshavi. Eg fekk einans Bailey's og nakrar Føroya Bjór.

Nokk við hesum, men tað versta var ferðin frá Hanstholm til Keypmannahavnar. Lýst hevur verið við, at beinleiðis samband var allá leiðina við bussi. Ein átti at trúð, at ein altjóða ruta kundi koordinera (samorðnað)